

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ІЗЗЕТОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF IZZETOV v. UKRAINE)**

(Заява № 23136/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 вересня 2011 року

ОСТАТОЧНЕ

15/12/2011

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Іззетов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Дін Шпільманн (Dean Spielmann), *Голова*,

Елізабет Фура (Elisabet Fura),

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),

Енн Пауер (Ann Power), *судді*,

Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,

а також Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*, після обговорення за зачиненими дверима 23 серпня 2011 року постановляє таке рішення, що було ухвалене в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (заява № 23136/04), яку 22 червня 2004 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України пан Рефат Хайрійович Іззетов (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. Заявник стверджував, зокрема, що умови його попереднього ув'язнення були принижуючими, що він тримався під вартою незаконно та що тримання його під вартою та судовий розгляд його кримінальної справи були надмірно тривалими.

4. 24 вересня 2009 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити Уряд про заяву. Було також вирішено розглянути питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно (пункт 1 статті 29 Конвенції).

5. Пані Г. Юдківська, суддя, обрана від України, не могла брати участь у розгляді справи (правило 28 Регламенту Суду). Голова палати вирішив призначити в якості судді *ad hoc* пана Михайла Буроменського (підпункт «b» пункту 1 правила 29).

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

6. Заявник народився у 1971 році та проживає у с. Трудолюбове, Автономна Республіка Крим (далі — АРК).

А. Тримання заявника під вартою та кримінальне провадження щодо нього

7. 28 листопада 1998 року було порушено кримінальну справу (№ 91241) за фактом вимагання грошей у сім'ї І.

8. 2 серпня 1999 року заявника — на той час працівника міліції — було затримано за підозрою у співучасті у вчиненні зазначеного злочину.

9. 5 серпня 1999 року заявнику було пред'явлено обвинувачення у вчиненні розбійного нападу на сім'ю І., хоча офіційно справи про розбійний напад порушено не було, а справу про вимагання не було офіційно закрито. Того ж дня прокурор АРК постановив тримати заявника під вартою строком на два місяці.

10. 7 жовтня 1999 року прокуратура АРК продовжила тримання заявника під вартою ще на три місяці, посилаючись на потребу здійснити додаткові слідчі дії.

11. 2 січня 2000 року прокуратура АРК продовжила тримання заявника під вартою ще на один місяць.

12. 27 січня 2000 року Генеральна прокуратура України продовжила тримання заявника під вартою ще на шість місяців. Постанова стосувалася продовження строку тримання під вартою тринадцяти осіб, включаючи заявника, з посиланням на іншу справу (№ 8229), яка стосувалася розбійних нападів та організації банди паном С. П. — іншим працівником міліції. На той час заявник не мав офіційного процесуального статусу у цій, останній, справі.

13. 20 березня 2000 року справа № 91241 та справа № 8229 були об'єднані.

14. 19 травня 2000 року прокуратура АРК відмовила у задоволенні клопотання заявника про звільнення, посилаючись на потребу здійснити додаткові слідчі дії.

15. Протягом досудового слідства слідчі органи допитали близько 120 свідків з приводу приблизно тридцяти чотирьох епізодів вчинення злочинів, здійснили близько двадцяти відтворень обстановки та обставин події та призначили проведення великої кількості експертиз.

16. 20 липня 2000 року досудове слідство було завершено, та справу заявника і вісімнадцяти інших осіб, яким інкримінувалась участь у банді, було передано до Верховного Суду Автономної Республіки Крим (зрештою перейменованій на апеляційний суд АРК, далі — апеляційний суд АРК).

17. 4 травня 2001 року після ознайомлення підсудних з матеріалами справи та завершення інших процесуальних формальностей апеляційний суд АРК провів розпорядче засідання у справі та призначив розгляд справи по суті на 5 червня 2001 року.

18. Провівши між червнем та груднем 2001 року близько вісімнадцяти засідань, апеляційний суд АРК відклав розгляд справи у зв'язку з клопотанням одного з підсудних про здійснення запису засідань, для чого на той момент не було технічних можливостей.

19. 15 травня 2002 року апеляційний суд АРК продовжив розгляд справи та до 22 травня 2004 року провів близько 150 засідань.

20. Згідно зі словами заявника, епізод, в якому його було обвинувачено (розбійний напад на сім'ю І.), розглядався судом тільки у лютому 2003 року впродовж п'яти засідань.

21. Декілька разів на стадії розгляду справи судом заявник безуспішно намагався домогтися порушення кримінальної справи щодо слідчого Д., стверджуючи, що вона порушила його право на здійснення свого захисту особисто, приховавши той факт, що вона призначила проведення десяти експертиз у справі, результати яких стали йому відомі тільки після закінчення досудового слідства.

22. У невизначену дату заявник також намагався особисто домогтися порушення кримінальної справи щодо слідчих органів за незаконне тримання його під вартою. Зокрема, під час затримання вони, як стверджувалося, не взяли до уваги його серйозне захворювання (плеврит); в межах справи про вимагання грошей пред'явили йому обвинувачення у розбійному нападі та продовжили строк його тримання під вартою у рамках справи, в якій він на той час не мав процесуального статусу.

23. 8 листопада 2002 року прокуратура АРК відмовила у порушенні кримінальної справи, встановивши, проте, що слідчий Ч., який на час подій здійснював розслідування справи, порушив статті 26 та 156 Кримінально-процесуального кодексу України під час розслідування справи. Зокрема, він був зобов'язаний об'єднати справи до продовження строку тримання під вартою.

24. Декілька разів під час судового провадження заявник клопотав про звільнення його з-під варти у зв'язку зі стверджуваною незаконністю постанов щодо тримання його під вартою, постановлених протягом досудового слідства. Апеляційний суд АРК відмовив у задоволенні його клопотань, зазначивши, що на час подій усі недоліки у розслідуванні справи, якщо такі мали місце, були виправлені, а серйозність обвинувачень, пред'явлених заявнику, виключала можливість звільнення його з-під варти.

25. 17 листопада 2004 року апеляційний суд АРК оголосив свій вирок (обсягом приблизно 200 сторінок), яким заявника було визнано винним в участі у банді та у розбійному нападі на сім'ю І. та призначено йому покарання у вигляді шести з половиною років позбавлення волі.

26. Заявник подав касаційну скаргу, стверджуючи, що суд першої інстанції неправильно оцінив факти та застосував законодавство, а також не викликав свідка, запропонованого заявником. Як

стверджувалося, заявник клопотав, щоб у касаційному провадженні його представляло громадське об'єднання студентів-юристів «Юстіс». У задоволенні цього клопотання було відмовлено.

27. 2 лютого 2006 року заявника було звільнено, оскільки строк позбавлення його волі закінчився.

28. 16 березня 2006 року Верховний Суд відмовив у задоволенні касаційної скарги заявника.

В. Умови тримання заявника під вартою

29. Після затримання 2 серпня 1999 року заявника було поміщено в Ізолятор тимчасового тримання Сакського міського відділу ГУ МВС України в Автономній Республіці Крим (далі — ІТТ). Згідно зі словами заявника, його тримали в одній камері з рецидивістами, незважаючи на те, що він був працівником міліції. Також він не отримував медичної допомоги у зв'язку з його серйозним захворюванням (плеврит).

30. 9 серпня 1999 року заявника було переведено до Сімферопольського слідчого ізолятора № 15 (далі — СІЗО), де він залишався до звільнення у лютому 2006 року.

31. Згідно зі словами заявника, камери у СІЗО були надзвичайно переповнені, оскільки на одного затриманого у камері припадало від 1,5 до 1,9 квадратних метрів простору. Затримані перебували у своїх камерах більшу частину дня. Серед затриманих були поширені туберкульоз та інші інфекційні захворювання. Загалом у СІЗО було близько 230 камер та тільки двадцять чотири прогулянкові дворики, що унеможлилювало регулярні прогулянки на свіжому повітрі для кожного затриманого. Санвузли були у неналежному стані, аби затримані могли підтримувати чистоту.

32. Уряд стверджував, що протягом тримання під вартою заявник тримався у семи різних камерах, розрахованих на тримання до десяти осіб. Житловий простір на особу складав від 1,2 до 3,6 квадратних метрів. Певний проміжок часу заявник тримався в одиночній камері площею 8,2 квадратних метри. Кожна з камер мала вікно, яке забезпечувало доступ свіжого повітря та сонячного світла. Усі камери були обладнані примусовою вентиляцією, системою водопостачання та каналізації, столом, стільцями, металевою шафою для зберігання продуктів харчування та радіоточкою. Камери були обладнані системою центрального опалення. Увечері камери освітлювалися електричною лампою, що дозволяла затриманим вільно читати і писати без шкоди для зору. Кожна камера мала відгороджений санітарний вузол, і щоранку затриманим видавався дезінфекційний розчин для прибирання. Також затриманим за державний кошт видавалася постільна білизна; раз на тиждень вони мали можливість митися.

Щоденно затриманих виводили у дворики СІЗО на прогулянку тривалістю одна година, де вони мали можливість займатися спортивними вправами, оскільки дворики були обладнані спортивним інвентарем.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

33. Відповідні положення національного законодавства наведено у рішенні від 6 листопада 2008 року у справі «*Єлоєв проти України*» (*Yeloyev v. Ukraine*), заява № 17283/02, п. 35.

34. Відповідні положення Доповіді Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню та покаранню можуть бути знайдені у рішенні від 12 жовтня 2006 року у справі «*Двойних проти України*» (*Dvoynukh v. Ukraine*), заява № 72277/01, пп. 39–40).

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

35. Заявник скаржився, що умови тримання його під вартою у Сімферопольському СІЗО № 15 не відповідали статті 3 Конвенції. Зазначене положення передбачає таке:

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню».

A. Прийнятність

36. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національних засобів юридичного захисту щодо вищезазначеної скарги. Зокрема, він міг ініціювати провадження у національних судах трьох інстанцій (у цьому відношенні Уряд посилався на статтю 55 Конституції України, статтю 248¹ Цивільного процесуального кодексу України та на статтю 2 Кодексу адміністративного судочинства) або звернутися до прокуратури. Уряд також стверджував, що у будь-якому випадку скарги заявника були загальними, нечіткими та необґрунтованими.

37. Заявник не погодився. Він стверджував, що умови його тримання під вартою були принижуючими з огляду на переповненість камер, антисанітарні умови та відсутність можливості для прогулянок, а також, що державні органи були добре обізнані про його ситуацію та не вжили будь-яких дій для її виправлення.

38. Суд зауважує, що він вже неодноразово відхиляв аргументи щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту, подібні до тих, що були наведені Урядом у цій справі, у справах, в яких скарги стосувалися проблем системного характеру у національній пенітенціарній системі (див., наприклад, ухвалу щодо прийнятності у справі *«Калашніков проти Росії»* (*Kalashnikov v. Russia*), заява № 47095/99, від 18 вересня 2001 року; рішення у справах *«Мельник проти України»* (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, пп. 69–71, від 28 березня 2006 року; *«Коктиш проти України»* (*Koktysh v. Ukraine*), заява № 43707/07, п. 86, від 10 грудня 2009 року; та *«Логвиненко проти України»* (*Logvinenko v. Ukraine*), заява № 13448/07, п. 57, від 14 жовтня 2010 року). Суд не вбачає жодної причини для того, щоб відійти у цій справі від свого попереднього підходу. Отже, Суд відхиляє заперечення Уряду стосовно невичерпання національних засобів юридичного захисту.

39. Що стосується аргументу Уряду про загальний характер скарги заявника, Суд вважає, що деталей, наведених заявником (див. пункт 31 вище), достатньо для того, щоб вимагати розгляду його скарги по суті. Суд вважає, що цей аспект скарги не є явно необґрунтованим у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що він не є неприйнятним з будь-яких інших підстав. Отже, він має бути визнаний прийнятним.

В. Суть

40. Заявник стверджував, що умови його тримання під вартою були принижуючими з огляду на переповненість камер, відсутність санітарних умов та можливості прогулянок на свіжому повітрі.

41. Уряд заперечував цю точку зору. Він стверджував, що умови тримання заявника під вартою були адекватними та відповідали його основним потребам.

42. Суд зауважує, що скарги заявника про побутові умови тримання його під вартою у СІЗО належать до періоду між 2 серпня 1999 року та 2 лютого 2006 року. Суд повторює, що він уже встановлював порушення статті 3 Конвенції у низці заяв, поданих особами, що трималися під вартою у тій же установі у різні проміжки часу, але в ті ж роки (див., наприклад, вищезазначене рішення у справі *«Двойних проти України»* (*Dvoynukh v. Ukraine*), пп. 64–69, та рішення у справах *«Знайкін проти України»* (*Znaykin v. Ukraine*), заява № 37538/05 пп. 49–53, від 7 жовтня 2010 року, і *«Віслогузов проти України»* (*Visloguzov v. Ukraine*), заява № 32362/02, пп. 58–61, від 20 травня 2010 року). Суд зазначає, що питання, що призвели до встановлення порушення у вищезазначених справах, подібні до тих, що описуються заявником у цій справі. Суд не вбачає жодної причини для того, щоб відійти у цій

справі від свого попереднього підходу при оцінці цих питань, та вважає, що побутові умови тримання заявника під вартою були принижуючими.

43. Відповідно мало місце порушення статті 3 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПІДПУНКТУ «С» ПУНКТУ 1 СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

44. Заявник також скаржився за підпунктом «с» пункту 1 статті 5 Конвенції про те, що взяття його під варту та тримання під вартою до засудження були свавільними та не відповідали застосовному національному законодавству. Зазначене положення у відповідній частині передбачає таке:

«1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

...

с) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;

...»

A. Прийнятність

45. Уряд не надав будь-яких коментарів щодо прийнятності цієї скарги.

46. Суд вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

47. Заявник стверджував, що він був затриманий та тримався під вартою з порушенням застосовного національного законодавства та що у будь-якому разі запобіжний захід, застосований до нього, був несправедливим та необґрунтованим. Зокрема, він зазначав, що 2 серпня 1999 року він був затриманий за підозрою у розбійному нападі на сім'ю І., хоча кримінальну справу щодо розбійного нападу на сім'ю І. не було порушено. Натомість, відповідна кримінальна справа стосувалася вимагання з цієї сім'ї грошей. Заявник також не був ознайомлений зі змістом обвинувачення. Надалі, у січні 2000 року, його свавільно було включено до переліку обвинувачених за іншою

кримінальною справою, щодо яких запобіжний захід продовжувався. Але офіційно дві кримінальні справи були об'єднані тільки 20 березня 2000 року. Крім того, після передання справи заявника до суду не було прийнято жодних процесуальних рішень щодо тримання його під вартою. Таким чином, наприкінці досудового слідства заявник тримався під вартою за відсутності будь-якого офіційного рішення з цього питання.

48. Уряд заперечував цю точку зору. Уряд стверджував, що заявника було взято під варту відповідно до положень Кримінально-процесуального кодексу, чинного на той час. Так само і наступні продовження строку запобіжного заходу ґрунтувалися на застосовному законодавстві, яке було достатньо передбачуваним для того, щоб надати заявникові змогу коригувати свою поведінку.

49. Вивчаючи факти цієї справи у світлі своєї практики (див. рішення від 6 листопада 2008 року у справі «Єлоєв проти України» (*Yeloyev v. Ukraine*), заява № 17283/02, пп. 41–42), Суд зазначає, що Уряд не надав аргументів на спростування тверджень заявника про те, що його початкове затримання було здійснено всупереч законодавству.

50. Крім того, в інших рішеннях проти України Суд вже доходив висновку, що процесуальні дії, за якими (1) строк тримання під вартою протягом досудового слідства подовжувався прокурором; (2) тримання під вартою після закінчення досудового слідства та до початку судового розгляду не потребувало винесення будь-якого відповідного рішення, та (3) суддя не був зобов'язаний наводити будь-які підстави для продовження строку запобіжного заходу на період судового розгляду, не відповідали вимогам статті 5 Конвенції (див., серед інших прикладів, рішення від 10 лютого 2011 року у справі «Харченко проти України» (*Kharchenko v. Ukraine*), заява № 40107/02, пп. 66–76). Оскільки процедура, за якою здійснювалося продовження тримання заявника під вартою у цій справі, була такою ж, як і та, що вже була визнана такою, що порушує підпункт «с» пункту 1 статті 5 Конвенції. То ж незалежно від того, чи були будь-які інші адміністративні порушення при продовженні тримання заявника під вартою, Суд не вбачає будь-яких причин для того, щоб відходити від своєї попередньої практики.

51. У світлі вищенаведеного Суд вважає, що тримання заявника під вартою у період між 2 серпня 1999 та 2 лютого 2006 років відбувалося всупереч підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції.

52. Отже, мало місце порушення підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 3 СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ

53. Заявник також скаржився на те, що його попереднє ув'язнення було надмірно тривалим. Він посилався на пункт 3 статті 5 Конвенції, який передбачає таке:

«3. Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту «с» пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання».

А. Прийнятність

54. Уряд не надав будь-яких коментарів щодо прийнятності цієї скарги.

55. Суд зазначає, що період, який має бути взято до уваги, почався 2 серпня 1999 року (дата затримання заявника) та закінчився 17 листопада 2004 року (дата засудження заявника відповідно до вироку суду першої інстанції). Отже, він тривав п'ять років і три місяці. Суд вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

56. Заявник стверджував, що його попереднє ув'язнення було надмірно тривалим.

57. Уряд заперечував цю точку зору. Уряд стверджував, що обвинувачення, висунуті заявнику, були дуже серйозними. Уряд також зазначав, що ця справа була винятково складною. Вона стосувалась дев'ятнадцяти обвинувачених, яким інкримінувались більше тридцяти епізодів вчинення різних злочинів. Протягом досудового слідства державні органи допитали 18 потерпілих, 120 свідків, здійснили двадцять відтворень обстановки та обставин події і призначили проведення більше 50 різних експертиз. Загальна тривалість слідства складала 726 днів. На етапі судового провадження було допитано сімдесят сім свідків та вісім експертів. З огляду на серйозність обвинувачень, висунутих заявнику, ризик того, що він може переховуватися від правосуддя або фальсифікуватиме докази, а також на складність провадження, тривалість тримання заявника під вартою не була нерозумною.

58. З огляду на загальні принципи, встановлені практикою Суду (див. рішення у справах «І.А. проти Франції» (*I.A. v. France*) від 23 вересня 1998 року, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VII, п. 102;

«*Лабіта проти Італії*» (*Labita v. Italy*) [ВП], заява № 26772/95, п. 153, ЕCHR 2000-IV, та «*Лловецький проти Польщі*» (*Łowiecki v. Poland*), заява № 27504/95, пп. 61–63, від 4 жовтня 2001 року), Суд, беручи до уваги особливо тривалий строк тримання заявника під вартою у цій справі, вважає, що підстави для цього повинні бути винятково серйозними.

59. Проте, ані з зауважень Уряду, ані з інших матеріалів справи не вбачається існування таких виняткових причин. За браком будь-яких конкретних свідчень щодо того, яким чином звільнення заявника до судового розгляду справи могло бути небезпечним або шкідливим для успішного розгляду справи, Суд не може прийняти точку зору, що загальна складність справи щодо дев'ятнадцяти членів банди може вважатися «достатньою» причиною для більш ніж п'ятирічного тримання під вартою заявника, який не мав до цього судимості та обвинувачувався тільки за одним епізодом розбійного нападу.

60. Вищенаведених міркувань достатньо, щоб дати Суду змогу дійти висновку, що мало місце порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

IV. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СУДОВИЙ РОЗГЛЯД УПРОДОВЖ РОЗУМНОГО СТРОКУ

61. Заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на те, що тривалість кримінального провадження у його справі не відповідала вимозі «розумного строку».

«1. Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».

А. Прийнятність

62. Уряд не надав коментарів щодо прийнятності цієї скарги.

63. Суд зазначає, що у кримінальних питаннях відлік «розумного строку», про який йдеться у пункті 1 статті 6 Конвенції, розпочинається з моменту пред'явлення особі обвинувачення — іншими словами, коли їй компетентним органом надається офіційне повідомлення про те, що вона вчинила злочин. Це визначення також відповідає аналізу того, чи «мав місце значний вплив на становище підозрюваного». Що стосується закінчення «строку», то при розгляді кримінальних справ строк, що регулюється пунктом 1 статті 6 Конвенції, охоплює все провадження, про яке йдеться, включаючи провадження з оскарження (див. рішення від 30 березня 2004 року у справі «*Меріт проти України*» (*Merit v. Ukraine*), заява № 66561/01, п. 70).

64. Отже, період, що має бути взято до уваги у цій справі, розпочався 2 серпня 1999 року (дата затримання заявника) та закінчився 16 березня 2006 року (дата постановлення остаточного рішення Верховним Судом України). Таким чином, він тривав шість років і сім місяців у двох судових інстанціях.

65. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

66. Заявник стверджував, що провадження було надмірно тривалим, зокрема, беручи до уваги той факт, що він особисто обвинувачувався у вчиненні тільки одного епізоду розбійного нападу та що розгляд доказів, що стосувалися зазначеного обвинувачення, зайняв тільки п'ять з близько 170 засідань.

67. Уряд стверджував, що тривалість провадження не була нерозумною з огляду на виняткову складність справи. Не існувало нерозумних затримок, відповідальність за які могли б нести державні органи.

68. Суд зауважує, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватися у світлі обставин справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів (див., серед багатьох інших прикладів, рішення у справі «*Пелісьє і Сассі проти Франції*» (*Pelissier and Sassi v. France*) [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999II).

69. Суд також зауважує, що протягом усього строку кримінального провадження заявник у цій справі тримався під вартою, що вимагало від державних органів, які розглядали справу, особливої ретельності у здійсненні правосуддя без затримок (див., наприклад, рішення у справах «*Смірнова проти Росії*» (*Smirnova v. Russia*), заяви № 46133/99 та № 48183/99, п. 83, ECHR 2003IX, та «*Юртаєв проти України*» (*Yurtayev v. Ukraine*), заява № 11336/02, п. 37, від 31 січня 2006 року).

70. Суд бере до уваги, що зазначене кримінальне провадження, яке стосувалося більш ніж тридцяти епізодів кримінальної діяльності дев'ятнадцяти осіб, мало особливу складність. Суд зазначає, що суд першої інстанції провів більше 160 засідань та протягом трьох років постановив вирок обсягом близько 200 сторінок.

71. З іншого боку, Суд вважає, що цих обставин недостатньо, аби виправдати загальну затримку вирішення справи заявника, особливо зважаючи на той факт, що він обвинувачувався в участі тільки в одному епізоді розбійного нападу. Суд не повинен замінювати своєю

точкою зору точку зору національних органів у вирішенні того, чи було доцільним відокремити справу заявника, чи були усі слідчі дії та засідання, які мали місце, ефективно організовані та чи були вони необхідними. У той же час Суд зазначає, що протягом провадження були деякі затримки, які залишилися не поясненими Урядом в його зауваженнях. Вони включають дев'ятимісячну затримку між завершенням слідства 20 липня 2000 року та розпорядчим засіданням у справі 4 травня 2001 року; п'ятимісячну затримку в організації технічного запису засідань (між груднем 2001 року та травнем 2002 року); шестимісячну затримку між останнім слуханням у суді першої інстанції 22 травня 2004 року та оголошенням вироку 17 листопада 2004 року, а також більш ніж однорічну затримку між оголошенням вироку та його переглядом у Верховному Суді України.

72. Вивчивши всі матеріали, надані йому, Суд не може дійти висновку, що державні органи розслідували справу заявника з належною ретельністю. Суд вважає, що у цій справі тривалість кримінального провадження у справі заявника була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

73. Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

V. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

74. На додаток до вищезазначених скарг заявник також скаржився за статтею 3 Конвенції про умови його тримання під вартою в ІТТ у 1999 році; за пунктом 2 статті 5 Конвенції — на те, що він не був своєчасно повідомлений про обвинувачення щодо нього; за пунктом 1 статті 6 Конвенції — на те, що кримінальне провадження щодо нього було несправедливим, оскільки суди неправильно оцінили факти та застосували законодавство у його справі. Заявник також скаржився за підпунктами «с» і «d» пункту 3 статті 6 Конвенції на те, що слідча Д. нібито приховала від нього відомості про призначення десяти експертиз; про те, що Верховний Суд відмовився дозволити громадській організації «Юстис» представляти його інтереси в касаційному провадженні та що суд першої інстанції відмовився допитати додаткового свідка.

75. У світлі всіх наявних матеріалів та в тій мірі, в якій оскаржувані питання належать до його компетенції, Суд вважає, що вони не виявляють будь-яких ознак порушення прав і свобод, гарантованих положеннями, на які посилався заявник.

76. Отже, ця частина заяви є явно необґрунтованою та має бути відхилена відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

VI. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

77. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

78. Заявник вимагав 65 000 євро відшкодування моральної шкоди.

79. Уряд стверджував, що ця вимога є надмірною та необґрунтованою.

80. Суд вважає, що заявник зазнав певних страждань та тривоги з приводу фактичних обставин, які призвели до встановлення порушень Конвенції у цій справі. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявникові 13 000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

81. Заявник не подав будь-яких вимог у цьому відношенні. Отже, Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

82. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги щодо умов тримання заявника під вартою, законності та тривалості його попереднього ув'язнення та тривалості кримінального провадження у справі заявника прийнятними, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що було порушення статті 3 Конвенції.

3. *Постановляє*, що було порушення підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції.

4. *Постановляє*, що було порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

5. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

6. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявникові 13 000 (тринадцять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди разом з будь-якими податками, які можуть нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту України за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

7. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 15 вересня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(Claudia Westerdiek)
Секретар

Дін ШПІЛЬМАНН
(Dean Spielmann)
Голова